

TV KRITIKAS

BISTAMĀ MALTĪTE

DABĀ RODAMA PATIESĪBA,
 ko der ņemt vērā, paņemot
 rokā TV pulti: ja kaut kas
 izskatās neadekvāti kārdi-
 nošs un viegli pieejams,
 bieži vien tas ir brīdinājums:
 uzmanies, esmu bistams!

Japāņu virtuve piedāvā īpašu delikatesi – zivi fugu. Taču tai ir kāds knifs – ja no zivs ar ķirurģiski precizitāti neatdala indīgās daļas, ēšanas rezultāts ir letāls. Telekanāli, kas kopā ar saturu nekaitīgāko daļu – filmām, seriāliem un šoviem – patērētājiem ceļ galdā arī toksiskus melus un propagandu, būtībā piedāvā to pašu. Atkal aktualizēts jautājums, vai aizliegt Krievijas ietekmes kanālu pārraidīšanu Latvijā. Taču vispirms būtu jājauc, ko darīt, lai atceltu aizliegumu aizliegt. Pirmkārt, minētie kanāli juridiski nemaz nav Krievijas kanāli – tie ar gudru ziņu reģistrēti Rietumeiropas valstīs, kur tos sargā visām Eiropas Savienības dalībvalstīm saistoši tiesību akti. Otrkārt,

saskaņā ar vienu no tiem – Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu –, kāda kanāla slēgšana iespējama tikai tā dēvētās naida runas, bet ne melu un propagandas gadījumā, jo abus pēdējos, ja labi pacenšas, ir iespējams uzlūkot arī kā komentārus un viedokļus, kuru paušanu aizsargā vārda brīvības neaizskaramība. Jā, tieši tā – ja kāds sniedz publisku pakalpojumu, viņš nevar pārdot precīzi, kas acimredzami neatbilst marķējumam vai ir pretējs pakalpojuma būtībai, taču ne medijos. Tirgotājam, kurš pastāvīgi krāpstu pircējus, melnu krāsu regulāri pārdodot kā baltu, ātri būtu jāreķinās ar likuma bardzību, bet televīzijas, kas regulāri melus izziņo par patiesību, no tā ir ļoti pasargātas.

VILNIS ZVILNIS

iekļāvis savā TV pamata pakā. Taču šī kompānija «nekad nedarīs» ko tādu, kas būtu pret šādu praksi.

Latvijas mediju uzraugi kanālā «Rossija RTR», kas svētdien vēstīja, ka aprit četri gadi, kopš Kijeva «sāka pilsoņu karu Ukrainas dienvidaustrumos», pēdējā gada laikā konstatējuši pat piecus ar likumu liegtus naida runas gadījumus. Taču arī šādā gadījumā slēgt kanālu uzreiz nevar, jo tas reģistrēts Zviedrijā. Latvija uz šo valsti par pārkāpumiem ziņojusi, tomēr birokrātiskā procedūra prasīšot mēnešus. «Lai arī NEPLP pašlaik aktīvi īsteno visus Latvijas informatīvās telpas aizsardzības pasākumus likumā noteiktajās robežās, cerības šādā veidā vien būtiski mainīt situāciju nav lielas,» godīgi atzīst viens no padomes locekļiem Ivars Āboliņš, kā vienīgo risinājumu iesakot mūsu politiķiem, ņemot vērā

Baltijas valstu iekšējo un vēsturisko situāciju, pieprasīt ES noteikt tām īpašu regulējumu, kas dāvātu plašākas tiesības vērsties pret kaitīgajām TV programmām. Taču zinot, cik «ātri» šādi mehānismi mēdz darboties, top skaidrs, ka vēl kādu laiku dzīvosim tā, kā cilvēks, kura mājā pastāvīgi nāk kāds svešinieks, lai ar inficētiem belašiem barotu daļu viņa ģimenes locekļu, vienlaikus allaž bļautīdamies, ka saimnieks ir fašists. Vēl vairāk – ar šo barotāju uz vienu roku ir arī mājas saimnieka pieaugušais dēls, kurš turklāt šādu ēdināšanu attaisno kā pašsaprotamu, jo tā ir izdevīgāk. Proti, Latvijas valstij ar kapitāldaļu vairākumu piederošais «Lattelecom» Krievijas propagandas kanālus iekļāvis savā TV pamata pakā. Taču šī kompānija «nekad nedarīs» ko tādu, kas būtu pret šādu praksi, jo ir komercuzņēmums, kam jāgādā par peļņu. To nupat «RīgaTV24» paskaidroja «Lattelecom» padomes priekšsēdētājs – kāds Gatis Kokins, kurš savulaik vadīja partiju, kas savā programmā solīja «iestāties par demokrātisku un caurskatāmāku Eiropu». Šāda attieksme un piedāvājums, protams, nav nekāds fugu japāņu gaumē un pat ne belašs stacijas bufetē, bet atklāts spļāviens klienta borščā padomju laika ēdnicu «kultūras» garā: gribat – ēdiet, gribat – neēdiet, bet nekā labāka nebūs.

Protams, ir viedoklis, ka aizliegumi nemaz nav vajadzīgi, jo tie nelīdzēsot. Pirmkārt, kas gribēsot, atradīšot veidus, kā aizliedzot dabūt internetā vai satelīttelevīzijā. Otrkārt, cilvēki paši drīkstot izvēlēties, kādus kanālus skatīties, un paši spējot atsijāt graudus no pelavām. Populāro apgalvojumu, ka aizliegumi nedarbojas, ja labi grib,

MĒS JAUTĀJAM

Kādas ir jūsu 4. maija svētku tradīcijas?

IMANTS STRADS, AKTIERIS:
 «Bieži sanāk svinēt, uzstājoties koncertos. Vienu gadu biju Zosēnos, kad tur vēl ledus bija, bet citur puķes ziedēja. Katru gadu kaut kas notiek! Esmu piedalījies arī Baltā galdauta pasākumā. Man personīgi sirdī nozīmīgāka svētku diena ir 18. novembris.»

KARĪNA RUBENE, LTV LAIKA ZIŅU VADĪTĀJA:
 «Man personīgi 4. maijā pirmā tradīcija ir uzreiz no rīta ieslēgt LTV. Jo, tieši vērojot kolēģu emocijas, kuri stāsta par svētku pasākumiem no to norises vietām, arī pašai vienmēr izdodas noķert pirmo isto svētku sajūtu. Savukārt vakarā kopā ar ģimeni sapulcējamies pie galda, uzklājam baltu galdautu, pagatavojam garšīgas vakariņas un pozitīvās noskaņās vienkārši parunājam par to, cik forša ir mūsu valsts.»

DZIRDĒTS TV

- ➔ Saldākas bērzu sulas ir tiem kokiem, kuri aug pilsētā, ķīmisku reakciju dēļ. Laukos augušam kokam cukura daudzums sulā ir mazāks. *«Bez tabu», 20.04.*
- ➔ Rūpnīcas visās automašīnās apzināti spidometros iebūvē lielāku ātrumu, nekā tas ir patiesībā. Patieso automašīnas ātrumu rāda navigācijas ierīces. *«Zebra», 18.04.*

var novest līdz absurdam. Ja tas derētu kā universāli pielietojams līdzeklis, tad nepastāvētu aizliegumi nepilngadīgajiem tirgot alkoholu, brīvi pārdot katram ieročus (tā sekas redzam apšaudēs ASV), vadīt transportlīdzekļus bez tiesībām, un tamlīdzīgi. Attiecībā uz otru argumentu būtu vietā pajautāt: ko darīt, ja toksisko maltīti minēto TV kanālu pavāri pasniedz tieši tāpēc, ka pietiekami liels skaits klientu, sevišķi to, kuri zina tikai vienu valodu un dzīvo tikai vienā informatīvajā telpā, ideoloģisko piedevu neatpazīst un apēd? Vai jāturpina pieļaut šādu ēdināšanu? Ja pārtikas aprītē konstatē mazāko produkta bistamību, to nekaņējoties izņemt no plauktiem. Vai telekompāniju precei ar acimredzami negatīvu iespaidu uz visas valsts drošību būtu jāļauj atrasties apraidē, lai zinot tās kaitīgumu?

EDGARS RAGINSKIS:
 «Tallinas piezīmes. Ievērojot principu: «Nedari citiem ļaunu!», orķestra tromboniste sev paredzētās notis vienkārši nespēlēja.»

TEKSTS: GUNTARS LAGANOVSKIS. FOTO: NO IZDEVNIECĪBAS «RĪGAS VILNI» ARHĪVA, PUBLICITĀTES, «SHUTTERSTOCK», ROJS MAZĪTIS